

IDUN ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 8 JUNI 1913.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

A. Blomberg foto.

Vår första kvinnliga advokat.

Jur. kand. Märta Björnbom inför domarbordet.

IDUNS ALLRA FÖRSTA ÅRGÅNG INNEHÄLLER EN artikel, som börjar så här: "En kvinna läkare!" Och så följer en skildring af Sveriges första kvinnliga medicine licentiat, Karolina Widerström, där författaren, som är Ave, särskildt lägger sig vinn om att undanröjda möjliga fördomar med afseende på doktor Widerströms uppträdande och utseende, bedyrar att hon är så kvinnlig man kan önska o. s. v. Och jämnt 25 år senare, i samma vecka, då doktor Widerström med anledning af jubileet uppvaktas af sina kvinnliga kamrater, som under dessa år hunnit blifva en talrik och framgångsrik kår, handlägger Sveriges första kvinnliga advokat sitt första mål vid Stockholms rådsturätt. Vi acceptera för hennes räkning förebudet och märka oss den 29 maj 1938!

Tiderna ha dock förändrats åtskilligt, sedan den första kvinnliga läkaren drog uppmärksamheten till sig. Den första reflexion man nu gör, när man hör talas om att jur. kand. Märta Björnbom slagit in på advokatbanan är: tånk, att ingen kvinna har ägnat sig åt det yrket förr! Ingen tror nu längre, att de erforderliga studierna skulle utgöra något hinder för en kvinna att bli advokat, och man tycker det är så naturligt att kvinnorna, framför allt på familjerättsens område, som advokater ha en uppgift att fylla. I Frankrike ha ju de kvinnliga advokaterna gjort succés, medan i England förbudet att bli advokat gjorde en suffragett af Christabel Pankhurst.

Fröken Märta Björnbom är stockholmska, närmare bestämdt söderflicka. Sina studier har hon bedröfvit vid Stockholms högskola där hon och ett par kvinnliga kamrater bildat ett litet studielag för sig. Den ena af dessa kamrater har i dagarna tagit examen och ämnar likaledes slå sig på advokatycket. Nu, när de hunnit så långt, våga de nog tala om, att de känt sig en smula ensamma bland sina manliga kamrater, som till en början aldrig ville tro att de menade allvar, att de verkligen tänkte ta examen. Men tack vare ihärdighet och professorernas uppmuntran har det gått bra. Opinions bland kamraterna torde också ha ändrat sig till förmån för kvinnorna sedan de vid de offentliga tentamina själfva fingo döma om hvad de gingo för. Många vågar stå icke öppna för den kvinnliga juris kandidaten. Hon kan, enligt grundlagen, bli professor, ehuru denna grundlag ännu är, som vi veta, en död bokstaf, men väljer hon icke att fortsätta studierna, så står det henne endast åter att bli advokat. Hon kommer då från studierna in i det praktiska lifvet, ställes inför dess svåraste konflikter, hvilka hon nu skall hjälpa till att lösa med stöd af sitt vetande.

En dag uppe på Stockholms rådsturätts första afdelning ger oss en god öfverblick af den nya kvinnliga advokatens arbetsfält, där est hon ägnar sig åt familjerätten. Det är en dag, som alla andra dagar. Klockan är tio. Parterna i målen anlända och slå sig ner i väntrummet, eller de sno sig om hvarandra så oroligt, som om några af de band, som fordom knutit dem samman, ännu snärjde dem. Vittnena, beskäftiga, sprickfärdiga af ifver, hälsa på hvarandra, kasta sig genast in i resonemang. En utomstående kan inte undgå att höra att "Pettersson alltid varit så tålig fast det kunde då hvem som helst se att inte frun var riktig", ja, tvingas nästan att ta parti i frågan huruvida "flickungen" kan sägas vara lik svaranden i ett visst mål, trots det att den påstodde fadern är rödhårig. "Är han rödhårig!" — Det var då märkvärdigt, är han inte rödhå-

ri g! o. s. v. Advokaterna komma, leta reda på sina klienter, instruera dem, ge dem upplysningar: "ja, kära fröken, det är mycket tråkigt, men stämningssmannen har inte kunnat anträffa mannen. Han har aldrig varit på trakten, han har ljugit för er, ni får försöka ta reda på hvart han kan ha tagit vägen". — "Ja," säger flickan.

Nå, en af advokaterna i dag är alltså en kvinna. Är hon här? — Nej, inte ännu. — Jo, där kommer hon. Hon har icke någon portfölj med handlingar, som alla de andra, hon bär blott en elegant och helt feminin handväska och i handen har hon ett enda papper, sin fullmakt att uppträda som ombud för svaranden i ett skilsmässomål. Det är långt innan hennes mål kommer före, men hon tar plats i sessionssalen och följer med spändt intresse rättsvisans handhavare i utöfvandet af deras verksamhet. Det är arrangerade skilsmässor, hvilka gå som ett urverk, andra där visserligen önskan att skiljas är lika hjärtlig, men där det hakar sig på grund af ekonomiska förhållanden. Så komma vittnena, och inför parternas och åhörarnas öron blottas husliga interiörer af det ömtåligaste slag. Korsförhöret bringar i dagen omständigheter om vittnens förhållande till parterna, hvilka väcka allmän rörelse, eller också motsäga vittnena hvarandra, och det hela synes väl värdt att öfva sin skarpsinnighet på både för manliga och kvinnliga advokater. Eller det är barnuppfostringsmål. Mannen nekar till faderskapet, brefven komma fram, han söker bortförklara dem, de äro också gärna affattade i sväfvande ordalag. "Hvarför har ni då lofvat flickan penningar?" — "Det var bara ett lån." — "Nej, dom fick jag," säger flickan, och hon spänner ögonen i honom, men han ser rakt fram. En ung man har kommit så långt som fram till edgång, han lägger fingrarna på den väldiga uppslagna bibeln. "Tänk på hvad du gör!" säger flickan. Och hon betraktar honom med ögon som vidgas af förvåning och förfäran, medan han helt lugnt effersäger eden: "Så sant mig Gud hjälpe till lif och själ". Utslaget läses upp, svaranden har friat sig genom ed, modern får ingenling, barnet får ingenling, han svänger om på klacken och går. Rätten ser allvarlig ut, åhörarna hviska, man känner sig beklämd. En annan gång äro kanske sympatierna på mannens sida, utslagen fällas så snabbt, när man intet ansvar har.

Så kommer det stora ögonblicket, men det är mycket kort och erbjuder intet af sensation, för den som icke ser det i dess sammanhang med kvinnornas kamp för nya arbetsområden. Advokat Björnbom träder med största yttre lugn åtminstone fram till domarbordet samtidigt med kändens advokat. Bägge lämna sina fullmakter, rådmannen tittar upp öfver papperets kant och ger den nya advokaten en lifen blick, innan han upprepar hennes namn. Men som kändens icke anmält vittnena i förväg, förvisas målet till sist i raden, och det blir limmar af väntan och många öden afgjorda, innan det åter kommer upp. Något tillfälle att visa sig på styfva linan har icke detta enkla skilsmässomål gifvit och det var heller icke meningen. Det är bara att en gång skall vara den första. Tar hon nu plats på ett advokatkontor, så får hon antagligen ofta anledning att vandra till första afdelningen och blir väl snart så van som någon.

En af de mest intresserade af dagens tilldragelse är en ung dam, som rör sig mycket vant här uppe med sin portfölj under armen.

Gullregn.

DÄR STÅR ETT GYLNE TRÄD I parken

i härlig sommartid
med hängen, lutande mot marken,
dem vinden vaggar blid.
I solen dånande de skina,
de likna drömmar, veka, fina.
Jag ser, blir varm därvid.

Jag minns ett träd vid barndomshuset,
det stod vid snöhvitt knut,
det lyste grant i sommarljuset,
när ändtligt det slog ut.
Som pys jag stirrade på glansen,
det var som om jag mistat sansen,
extasen tog ej slut.

Till gull jag trädde — ej till pengar,
de finna inte nåd
hos barn, men gull i känslosträngar,
i tankens fina tråd,
i ordens väfnad, skimmerrik,
i sång och klingande musik,
i stort och glansfullt dåd.

Jag drömde vackert, jag, vid prakten,
jag var en gosse blott,
jag visste ej, att ondt tar makten
och slår ihjäl allt godt.
På renhet trodde jag i sinne,
på karaktärens gull därinne —
en annan tro jag fått.

Jag bländades af trädet länge,
så vissnade det ner.
Mot jord föll hänge efter hänge,
till slut fanns blad ej mer.
På knä jag föll, jag grät i vända,
att ej mitt träd jag helt såg stånda,
min sorg jag ännu ser.

Nu sitter vuxen jag i parken
vid gyllne rikedom,
och vinden rister blad till marken,
tills hvarje gren blir tom.
Jag vändas ej, jag vill ej gråta.
Hvad skulle väl min klagan båta?
Allt lif förgås som blom.

FREDRIK NYCANDER.

I fem år har hon biträdt sin far som har advokatbyrå och så småningom utan att äga examina satt sig in i arbetet. Hon biträder sina klienter inför rätten vid vittnesförhör, men ombud har hon aldrig varit. Hon är mycket glad åt att ha fått en examinerad kamrat här uppe och mycket förhoppningsfull för framtiden. Det enda bekymret är, att erfarenheten lärt henne att klienterna gärna vilja ha en gammal advokat. Ju äldre ju bättre, tro de, och fröken Björnbom ser ju så ung ut. Men fröken Björnbom själf har inga bekymmer för sin ålder. "Jag tänkte hvila mig i sommar," säger hon, "men det slår jag ur hågen, jag börjar genast."

E. W.

En återblick på årets riksdag.

EN ANDRA RIKSDAGEN I ordningen under treårsperioden mellan andra-kammarvalen har anseendet som den arbetsamaste och resultatrikaste. Vid den första riksdagen efter ett nyval till underhuset går det åt en del tid för de nya krafterna att bli varma i kläderna, de behöfva pröfvas för att komma på möjligast lämplig plats vid det omfattande och mångskiftande arbetet. Mer än någonsin är det omöjligt för en riksdagsman att behärska eller ens nödtorftigt sätta sig in i alla de frågor, han skall vara med om att handlägga. Han måste lita på ledarne, utskottsledamöterna inom sitt parti, och svära på magistraterns ord beträffande en stor mängd frågor samt för öfrigt, därest han själf hör till de mera betrodde, koncentrera sina egna krafter på utskottsarbetet eller, om han är en sådan, som folket är mest, på de ärenden, som intressera honom speciellt och som han har de bästa förutsättningarna att förstå. Specialiseringen blir allt mer ett faktum äfven på detta område; en och annan beklagar den väl, men mången önskar den ytterligare pointerad för att slippa utfänta ofentliga debatter och nå än raskare arbetsfakt.

Under den tredje riksdagen i perioden bruka de nära förestående valen fresta till en del partipolitiska rabaldernummer, som någon gång kunna vara välgörande för att klarera linjerna, men som vanligen inverka menligt på det sakliga arbetet.

För en icke-parlamentariker, som gärna ville betrakta riksdagsfrågorna personsubjektivt och icke partisubjektivt och som ser med sympati på vilden och hans subjektiva objektivitet, om orden tillåtas, brukar treårsperiodens andra riksdag erbjuda det uppbyggligaste skådespel. Man kan väl också säga att det nu nyss avslutade riksmötet fattat några af sina viktigaste beslut oberoende af partijalusier, men proportionalismen har fört det med sig, att partigränserna äro skarpare än förr, och för vildesynpunktarna har det i stort sett varit föga rum, där icke resultatet varit klart på förhand.

I afseende på arbetets intensitet så väl som fart slår måhända 1913 års riksdag rekord. Jag kan ännu icke framlägga några exakta siffror, men när sådana föreligga, tror jag, de skola visa, att årets riksdag behandlat fler ärenden än någon föregående, och antagligen befinner sig det positiva resultatet, kvantitativt sett åtminstone, vid maximum.

Den arbetstakt, som den första Staaffska ministären inledde, fortsattes af den Lindmanska, och den har sannerligen icke gått i ritardando under nuvarande regering. Till årets riksdag hade också kabinettet Staaff för första gången haft hela den tid, som förflyter mellan två riksdagar, till sitt förfogande för att utarbeta de kungliga propositionerna, som naturligtvis pålagt riksdagen den största arbetsbördan, och att tiden har tagits i akt, kan ingen förneka. Kommitté- och sakkunnigeinstitutionerna ha också tillväxt i enligt mångas åsikt oroväckande grad, men detta har sin naturliga orsak i att departementalreformen ännu icke är genomförd.

Den fråga, som blifvit kallad den största under denna riksdag — den stora försvars-

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:	Praktupplagan:
Helt år Kr. 6.50	Helt år Kr. 8.—
Halft år » 3.50	Halft år » 4.25
Kvartal » 1.75	Kvartal » 2.25
Lösnr: » 0.12	Lösnr: » 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsg. 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonsskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	Utländska annonser de- biteras 30 öre med 20 % förhöjning å särskild be- gård plats.
25 öre efter text.	
30 öre å textsida.	
20 % förhöjning å sär- skild begärd plats.	